

DẠY CON BÊN TÁCH TRÀ

Làm cha mẹ bình an

Học Viện Kim Cương

Thương tặng:

.....

.....

.....

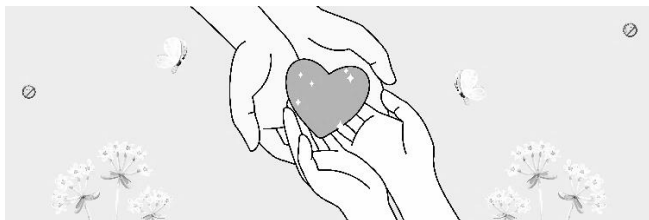
DẠY CON BÊN TÁCH TRÀ

Khi chúng ta biết cách để có được sự bình an, tất cả những trao đổi của ta với con trẻ sẽ trở nên khéo léo và cho trẻ thấy chúng có những tiềm năng lớn hơn.

Dr. C. L. Claridge

MỤC LỤC

PHẦN I: “BÀN TAY SẠCH”.....10

NHỮNG “VẾT CHÂM” CẦN ĐƯỢC GỘT RỬA

- ❶ Lỗi ở ai kia.....12
- ❷ Lò than di động.....20
- ❸ “Con nhà người ta ...”.....31
- ❹ Nhãn hiệu độc quyền cho con.....38
- ❺ Oằn lưng gánh những ước mơ.....47

GIỮ “BÀN TAY” KHỎE MẠNH

- ❻ Ngón trỏ: Trí tuệ.....57
- ❼ Ngón giữa: Thề chất.....64
- ❸ Ngón nhẫn: Cảm xúc.....73
- ❹ Ngón út: Truyền cảm hứng.....80
- ❺ Ngón cái: Thực hành.....87

PHẦN II: “CHẠM” VÀO CON.....97

“CHẠM” CON TRONG HAY BIẾT

- ❶ Con là một độc bản.....99
- ❷ Góc “nhiếp ảnh” của con.....112
- ❸ Lắng nghe con nói.....121
- ❹ Con xứng đáng là.....130
- ❺ Thời gian bên con là quý giá.....136
- ❻ “Bạn” Cha mẹ ơi!.....145

NHỮNG “CÁI CHẠM” THƯỜNG NGÀY

- ❶ “Ủn mông” cho con.....154
- ❷ “Phiếu bé ngoan” tặng con.....163
- ❸ Cho con thử sức.....169
- ❹ Trao quyền quyết định cho con.....179
- ❺ Chạm vào cơ thể con.....189

Lời ngỏ!

Các cha mẹ thương yêu!

Trong thưởng trà, muốn có một ly trà ngon, người pha trà gửi vào đó cả tâm và tình. Người pha trà và người uống trà đều cần bình an, thư thái mới có thể pha trà và thưởng trà trọn vẹn hương vị, cảm xúc.

Học Viện Kim Cương mượn nét đẹp thưởng trà để viết nên cuốn sách “Dạy Con Bên Tách Trà”. Bởi việc dạy con cũng rất giống việc thưởng trà. Tâm an dạy con ngoan. Hiểu và thương con thuần khiết mới dạy được con bình an. Dạy con là một hành trình cả đời của cha mẹ nên cứ bình an cùng đi qua ngày tháng.

Cuốn sách “Dạy Con Bên Tách Trà” là tâm huyết của Học Viện Kim Cương và là món quà mà Học Viện thương yêu gửi tặng đến cha mẹ để cùng chung tay thực hiện sứ mệnh giúp đỡ một triệu cha mẹ chuyển hoá, nuôi dạy con bình an và hạnh phúc.

Trong nghệ thuật uống trà của người Việt có ba cách thưởng trà: độc ẩm (một mình), đối ẩm (hai người), và quần ẩm (nhiều người).

Dạy con bên tách trà

Cuốn sách này được ví như một loại “trà” ngon với 21 “tách trà” mang hương vị khác nhau cho 21 ngày liên tục.

Cha mẹ đọc sách theo cách “đọc ầm” - một mình - để ngẫm nghĩ về hành trình làm nghề cha mẹ của mình. Cha mẹ có thể chọn cách “đối ầm” với người bạn đời để cùng nhau dạy con trong bình an. Hoặc cha mẹ có thể chọn “quần ầm” - đọc cùng những người bạn để chia sẻ và học hỏi nhau cách nuôi dạy con.

Chúc các cha mẹ cảm nhận được “hương vị riêng” của từng “tách trà” trong cách dạy từng đứa con của mình.

Học Viện Kim Cương xin gửi lời biết ơn, tình yêu thương, sự bình an đến với tất cả mọi người đọc cuốn sách này.

Học Viện Kim Cương.

NGHỆ THUẬT LÀM CHA MẸ QUA CUỐN SÁCH “DẠY CON BÊN TÁCH TRÀ”

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nói “Vì sự nghiệp 10 năm trồng cây, vì sự nghiệp trăm năm trồng người.”

Để thấy vai trò “trồng người” quan trọng và thiêng liêng biết dường nào, Giáo sư Ronald Is F. Ferguson của trường Đại học Harvard cho rằng: “Để nuôi dạy con thành tài, cha mẹ không cần phải giàu có hay quyền lực. Điều duy nhất các bậc phụ huynh cần làm đó là thể hiện đúng vai trò người cha, người mẹ trước mặt con cái”. Có thể nói Giáo dục con cái là công việc khó khăn và cũng là niềm hạnh phúc lớn lao nhất trong cuộc đời những người làm cha, làm mẹ.

Qua khảo cứu các tài năng nhí cũng như sự thành công của các “nhân tài” bốn phương, các nhà nghiên cứu đã đưa ra kết luận, hầu hết đều do yếu tố truyền thống gia đình và sự giáo dục chuẩn mực từ cha mẹ, cha mẹ luôn là nguồn “dinh dưỡng” là chất xúc tác tạo nên nhân cách, và tạo nên thành công của con cái... Do vậy, cha mẹ luôn phải là người “đồng hành” bên cạnh con cái, khích lệ khơi dậy hứng thú khám phá thế giới, dám thể hiện bản thân trong học tập và trong cuộc sống xung quanh, đặc biệt là thời kỳ “thai dưỡng cho đến khi cấp sách đến trường”.

Dạy con bên tách trà

Có thể nói không ngoa thì cha mẹ chính là những “kỹ sư tâm hồn” luôn thiết kế đưa ra các “câu chuyện” và cùng con biên soạn, thể hiện, sửa chữa và giải quyết câu chuyện đó, giúp đỡ khơi gợi những giấc mơ, khát vọng tương lai cho con... luôn dành thời gian cho con cái được tham quan bảo tàng, tham gia du lịch, trải nghiệm, khám phá thế giới xung quanh, giúp con cái mở rộng tầm nhìn, cảm nhận cuộc sống đa dạng, nhân văn một cách tích cực nhất...

Cha mẹ luôn là “hướng dẫn viên” hay là những “nhà thông thái” giải đáp và giải tỏa các thắc mắc, câu hỏi và các vấn đề của con như những là “chuyên gia” như những “người bạn thân tình”... giúp đỡ, thao tác tạo các “thói quen” tốt và tích cực như: Đọc sách, yêu lao động, tự chăm sóc bản thân, thích khám phá, sáng tạo nghệ thuật, yêu thương mọi người và thế giới xung quanh, biết chào hỏi, xin phép, lễ phép và biết ơn những người chia sẻ, hỗ trợ giúp đỡ mình và gia đình...

Đặc biệt, những lời nói, việc làm và hành động của cha mẹ sẽ cho con biết điều gì là đúng, là sai, là quan trọng và có ý nghĩa. Con sẽ ghi nhớ, bắt chước những thói quen này khi lớn lên và cuối cùng hình thành giá trị cốt lõi của bản thân.

Do vậy, các bậc phụ huynh cần trở thành “tấm gương” bên cạnh những “tấm gương” của các thầy cô giáo để con cái soi rọi mỗi ngày...

Dạy con bên tách trà

Cha mẹ luôn quan tâm thường xuyên uốn nắn, điều chỉnh hỗ trợ con cái từ những thói quen tốt trở thành “nhân cách tốt” bền vững ... Và đặc biệt nhất là giúp con cái “phát hiện ra mình” giữa thế giới xung quanh, khi biết mình là ai, sẽ định vị thiết thực mục tiêu, tầm nhìn và có ý chí vươn lên thỏa nguyện giấc mơ của mình cho tương lai.

Có thể nói hầu hết những yêu cầu thiết thực và chi tiết về việc làm cha, làm mẹ đều có trong cuốn “**DẠY CON BÊN TÁCH TRÀ**” của các chuyên gia Học Viên Kim Cương mà bạn đang cầm trên tay, đây thực sự là những lời tâm huyết, những chia sẻ nhẹ nhàng, mỗi câu từ đều như những hạt mưa trong ngàn, tinh khôi, lời cuốn và ấm áp, Mỗi chuyên đề như những chén trà cần nhâm nhi cảm nhận từng hớp một để chiêm nghiệm, để tỉnh táo trước vai trò người cha, người mẹ cần biết “thương yêu đúng cách” cần nhẫn nại với con cái “như cây non cần vun tưới mỗi ngày”.

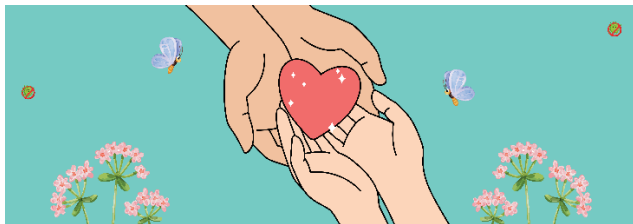
Cám ơn và Biết ơn nhiều lắm các chuyên gia Học viện Kim Cương, đã dày công cần mẫn đúc kết, biên soạn một cuốn sách vô cùng thiết thực, giúp đỡ cho những người đã, đang và sắp được làm cha làm mẹ một cách tinh tế và có trách nhiệm, tạo nên ý thức rõ ràng vai trò, kỹ năng, phương pháp hỗ trợ, dạy dỗ con cái thành công, qua từng trang sách nhỏ này.

Dạy con bên tách trà

Lê Tiến Vượng, họa sĩ, chủ nhiệm CLB nghệ thuật Ngôi sao “Artstar” báo Thiếu niên Tiền phong và Nhi Đồng.

PHẦN 1

“BÀN TAY SẠCH”

Có câu thơ giản dị trong bài tập đọc lớp một thuở nào rằng:

“Mẹ, Mẹ ơi! Cô dạy:

Phải giữ sạch đôi tay,

Bàn tay mà vấy bẩn,

Sách áo cũng bẩn ngay”

Nuôi dạy con cũng thế! Để con trở thành một phiên bản “đẹp”, “sạch sẽ”, cha mẹ nhớ giữ đôi “bàn tay sạch” trước khi “chạm” đến con.

Những “vết chàm” cần được gột rửa

*Nếu bản thân bạn thay đổi, thế giới cũng sẽ
thay đổi*

Nansen Osho

Lỗi ở ai kia

Nhân vô thập toàn

Thành ngữ Việt Nam

Chào bạn! Bạn đã chuẩn bị điều gì cho ngày hôm nay? Hôm nay bạn có vội vã? Chúng mình cùng “uống tách trà”: **Lỗi ở ai kia** nhé!

Chị Liễu hôm nay lại muộn giờ làm. Việc muộn giờ với chị diễn ra như cơm bữa. Ngày nào đến giờ đi làm chị cũng cuống quýt, tím mặt. Chị ngồi lên xe, quờ tay mở khoá, ổ khoá không chìa mà cửa nhà thì đã khoá. Vừa đóng cổng, chị chợt nhớ ra quên cái điện thoại. Đường đến trường và chỗ làm của chị là cung đường “siêu kẹt xe”. Để kịp chở con đến trường trước giờ vào lớp chị đã phải phóng xe với tốc độ rất nhanh ở những đoạn đường thông thoáng.

Chị ngồi trên xe và lòng canh cánh nỗi lo muộn giờ. Đôi mắt chị luôn hướng về phía trước một đoạn thật xa như thể chỉ cần nhìn xa thế là chị có thể di chuyển được nhanh hơn. Một chiếc xe máy của một người phụ nữ khác chở một đứa trẻ trạc tuổi con chị băng qua trước mặt chị mà không bật tín hiệu đèn xi-nhan. Chị loạng quạng tay lái.

Dạy con bên tách trà

May mắn thay, chị kịp chống chân, giữ cho chiếc xe không đổ xuống.

Con chị kịp đến cổng trường vài phút trước giờ vào học. Chị thở phào nhẹ nhõm. Con xuống xe ngay khi chị chưa kịp dừng hẳn, tiếng chào mẹ “con vào lớp” rớt lại phía sau. Con như một mũi tên vút bay vào cửa lớp. Chị Liễu quay xe khi tiếng chuông vào lớp vừa điểm.

Chị đến công ty, mắt đảo dác nhìn vào phòng sếp. May quá, sếp chưa tới! Chị đặt chiếc giỏ xách xuống bàn. Trưởng phòng nhân sự đi ngang qua, ném cho chị một ánh nhìn không vừa ý.

Cô đồng nghiệp kể bên bàn chị cũng vừa đặt mông xuống ghế! Chị Liễu thấy chân mình đau và đang sưng lên. Vừa thoa thoa vào chỗ chân bị sưng, chị vừa than thở với đồng nghiệp.

- Hôm nay toàn chuyện bực mình. Đi muộn tý mà bà nhân sự liếc xéo. Hôm nay muộn vì toàn những việc ngoài ý muốn xảy ra. Tối qua ông chồng đi nhậu mãi đến nửa đêm mới về, điên tiết cả đêm không ngủ được. Sáng ra chẳng buồn nhắc người lên dậy, lăn qua lăn lại không ngủ thêm được tý nào mà mắt gần nửa tiếng đồng hồ. Mình đã dậy muộn, gọi con thì con vật vã, lăn lộn trên giường không chịu dậy. Con đã dậy muộn thì chớ lại còn chẳng chịu ăn nhanh nhanh một tý. Đã thế

Dạy con bên tách trà

lại còn quên ngược quên xuôi đủ thứ, ra đường còn bị con mẹ đỡ người tật qua tay lái suýt nữa ngã xe. Haizzz...

Cô bạn đồng nghiệp cũng thở dài đánh rụng:

- Em nào khác gì chị...

Câu chuyện quốc dân như trên không khó tìm thấy trong cuộc sống thường nhật. Chị Liễu cũng là những ai khác đang ở ngoài kia.

An trú trong lý do. Mỗi khi gặp một điều gì đấy không vừa ý ta thường tìm cho mình một lý do. Khi tìm được một lý do rất hợp ý, ta an trú mình trong lý do đó. Càng an trú trong lý do vừa nghĩ ra chúng ta càng thấy rằng, đúng là thế thật! Trong lý do ấy, ta không phải là nhân vật chính của mọi sai sót. Chúng ta không có lỗi, chúng ta vô tội.

Lỗi từ đâu đó. Lỗi là tại ai đó đang hiện diện quanh ta, đã đi qua những việc vừa xảy ra. Lỗi là tại một cái lỗi dây chuyền từ việc khác nằm ngoài sự kiểm soát của ta. Lỗi cũng đến từ một vật vô tri vô giác như chìa khoá, điện thoại, chiếc xe... Đáng lẽ chúng phải nằm đúng chỗ để nhắc nhở chúng ta hoặc là nó phải ở trạng thái tốt để ta sử dụng chứ?

Ta không có lỗi. Chẳng ai chịu thừa nhận rằng, tất cả những điều không như ý đều xuất phát từ bản thân mình. Câu hỏi đầu tiên nảy ra trong đầu khi mình mắc lỗi là lỗi tại ai? Câu trả lời là lỗi tại một nhân tố thứ ba, ngoài tôi, đã vừa vặn khớp lênh. Mọi thứ đóng khung lại ở đó - câu trả lời phù hợp nhất trong suy nghĩ của ta. Chúng ta ung dung bước ra khỏi vòng tội lỗi vì đã có người khác hay vật khác thế thân.

Trong buổi họp nội bộ, giám đốc nhân sự đề nghị mọi người đi làm đúng giờ. Chị Liễu thấy khó chịu, cảm giác như cuộc họp đang bàn về căn bệnh đi làm muộn kinh niên của chị. Chị nghĩ, ai chả thế. Sếp cũng muộn giờ đấy thôi! Mà sếp cứ vào địa vị của em đi thì sếp sẽ biết. Sếp chẳng phải lo con cái tật tật như em, nhà sếp có người giúp việc. Sếp không cần động tay động chân việc nhà. Nhà sếp đâu có ở cái cung đường kẹt xe nhất nhì thành phố như em. Con sếp đâu mè nheo, rề rà, khó ăn, khó ở như con em đâu. Hàng loạt ý nghĩ đang diễn ra trong đầu chị...

Tổng Giám Đốc mời mọi người nhấp ngụm trà và hỏi mọi người hôm nay thấy vị trà thế nào? Mọi người từ tốn nhấp ngụm trà và trả lời sếp hương vị như ngày thường. Sếp đặt ly trà xuống và nói với mọi người:

Dạy con bên tách trà

- Vậy mà cách đây ít phút tôi đã có suy nghĩ đề nghị nhân viên tạp vụ đi pha ấm trà khác ngay lập tức. Bởi vì tôi thấy trà hôm nay nhạt nhẽo, không mùi vị gì cả. Tôi đã thoáng nghĩ, tại chi tạp vụ hôm nay pha trà dở. Ngay lúc ấy, tôi cũng nhận ra, lỗi ở mình. Hôm nay tôi không được vui, khẩu vị của tôi không như mọi ngày nên tôi không cảm nhận được vị trà.

Dòng suy nghĩ về hàng trăm lý do khách quan, nghịch cảnh đang diễn ra trong chị Liễu như một dòng sông không ngừng chảy. Chị loáng thoáng nghe thấy lời sắp xuyên qua trong dòng suy nghĩ của mình mỗi lúc một rõ hơn.

- **Tự nghĩ xem lỗi của mình ở đâu thay vì chuyển lỗi sang tay người khác.** Việc nhận lỗi chân thành sẽ giúp chúng ta tìm ra được nguyên nhân đích thực của vấn đề và tự tìm ra được cách khắc phục. Mọi việc phải được giải quyết từ căn nguyên thì điều đó mới không lặp lại. Người xưa nói rằng “nhỏ cỏ phải nhổ tận gốc”. Mọi sai sót cần được nhận lỗi từ đáy lòng mới mong sửa lỗi thành công.

Khi chúng ta biết nhận lỗi, những quan hệ trong cuộc sống sẽ được cải thiện. Bởi không ai giữ hận thù hay oán thán với người đã thực tâm nhận lỗi và lòng thành sửa lỗi.

Nhận lỗi sẽ giúp mọi người cùng trưởng thành. Việc nhận lỗi không làm cho chúng ta bé mọn, ngược lại còn giúp chúng ta trưởng thành hơn. Nhận lỗi không làm mất đi giá trị của mình mà còn là cơ hội để những người xung quanh có thể tự soi chiếu lại bản thân mình. Khi nhận lỗi là khi chúng ta đủ can đảm nhìn thấy phần bóng tối trong con người mình. Chỉ có bản thân là người duy nhất có thể đi qua bóng tối của chính mình hoặc đem ánh sáng vào thay thế khoảng bóng tối đó.

Người khác sai không có nghĩa là nguyên nhân cho những sai sót của mình. Khi người khác sửa lỗi của họ, liệu lỗi của mình có tự động mất đi? Lỗi của mình chỉ mất đi khi chúng ta đủ can đảm nhặt nó lên, đối mặt với nó và tìm giải pháp sửa lỗi.

Nhận lỗi để học bài học chịu 100% trách nhiệm về mình. Khi chúng ta nhận lỗi có nghĩa là chúng ta khẳng định với bản thân mình và mọi người xung quanh rằng tôi chịu 100% trách nhiệm về hành động của mình. Người nhận lỗi là người sẵn sàng đối diện với khó khăn, điểm yếu của chính mình. Tự nhận lỗi là điều cốt lõi để xây dựng niềm tin với chính bản thân và người xung quanh.

Đặt chế độ phòng ngừa lỗi chủ động. Những việc có thể diễn ra gây bất lợi cho mình mà biết trước được thì sắp xếp và ngăn ngừa đừng để nó xảy ra hoặc là ít khả năng xảy ra nhất.

Cách khác, chúng ta dành chút thời gian dự giả cho mọi việc để khi có những điều xảy ra ngoài ý muốn có thời gian để xử lý. Thời gian mỗi ngày dành cho mỗi người là như nhau. Người giàu sang cũng như người nghèo khó, tổng thống cũng như thường dân, đều hai tư giờ đồng hồ. Cách sử dụng thời gian sẽ quyết định chất lượng cuộc sống và định vị được giá trị của từng người.

Khi sự việc xảy ra không như ý, đừng cắt công đi tìm lỗi của ai. Câu hỏi đơn giản và ngay lập tức nên có là: Làm gì bây giờ? Làm gì để điều đó tốt đẹp hơn?

Giọng sếp đã chiếm dần hết tâm trí chị Liễu tự lúc nào.

Buổi tối, con chị Liễu tập trung ăn cơm và ăn xong trước tất cả mọi người trong nhà. Điều này chị chưa từng thấy bao giờ. Chị lấy làm lạ và gắng hỏi, con đã trả lời rằng:

- Hôm nay con không làm bài tập. Khi cô giáo hỏi con lý do, con nói tại tối qua nhà mình chò cơm bố mãi đến hơn tám giờ nên không có thời

Dạy con bên tách trà

gian học bài. Cô giáo bảo con: “Vậy tối nay con sẽ làm gì để con có đủ thời gian làm bài tập”. Con đã hứa với cô giáo là con sẽ ăn cơm thật nhanh để có thời gian làm bài tập.

Chị Liễu dừng tay ôm đưa con bé bỏng vào lòng:

- Cảm ơn con! Có vậy mà mấy mươi năm qua mẹ vẫn chưa học được!

Tự nhận lỗi là điều cốt lõi để xây dựng niềm tin với chính bản thân và người xung quanh.

Lò than di động

*Mắt kiểm soát kích hoạt bùng nổ, và điềm
tĩnh đi cùng ôn hoà bao dung*

Jessica Joelle Alexander & Ben Dissing Sandahl

Chào bạn! Chúc các bạn ngày mới bình an!
Hôm nay chúng mình cùng “uống tách trà” “**Lò
than di động**” nhé!

Người phụ nữ cùng hai cô con gái nhỏ đi đón
bố các con ở sân bay. Chị nhìn lên bảng điện tử
báo chuyến bay đến. Chuyến bay chồng chị đi
chưa có lịch đến. Chị lầu bàu:

- Đáng lẽ giờ này máy bay phải về tới rồi
chứ? Sao trễ bay mà không báo gì hết vậy? Chồng
vớỉ chả con.

Hai cô con gái mở gói bim bim ăn và chạy
nhảy quanh chỗ chị ngồi. Cô con gái lớn chìa gói
bim bim trước mặt mẹ rồi rút tay lại:

- À, mẹ sợ béo!

Hai chị em vừa ăn bim bim vừa chơi rất vui
vẽ quanh khu vực ngồi chờ. Người mẹ ung dung
ngồi. Những ngón tay của chị lướt trên bàn phím

Dạy con bên tách trà

điện thoại nhịp nhàng. Bỗng chị lớn tiếng la lên một tràng liên thanh:

- Có vấn đề gì? Vấn đề gì?
- Chơi cũng có giới hạn với chứ?
- Đi ra!
- Con Tâm điếc à?
- Chi, chị Tâm phá gì ở đó vậy?
- Tâm! Có quay lại đây không?

Con nóng nảy của chị ập đến như một trận sóng thần. Những đứa trẻ có vẻ như đã quen với việc con nóng giận vô cớ của mẹ ập đến bất thành linh như thế! Chúng không chơi chỗ cũ, lập tức rời đi theo yêu cầu của mẹ và di chuyển sang một chỗ khác, khuất tầm nhìn của mẹ.

Chị rời chỗ ngồi, mắt vẫn không rời điện thoại, những ngón tay vẫn múa đều trên màn hình. Chị đi về phía các con chị đang chơi, giọng lạnh lốt những câu nói la mắng, chì chiết con.

Những đứa trẻ đang chơi vui vẻ, trong giới hạn an toàn và không gây hại đến người khác. Sự nóng nảy, quát mắng của người mẹ có vẻ

Dạy con bên tách trà

không đến từ mức độ nghiêm trọng hành vi của các con gây ra.

Vậy cơn giận của người mẹ đến từ đâu?

Con giận đến từ lò than di động đang đốt nóng trong con người mẹ. Trong lòng mẹ đã có sẵn lửa. Chỉ cần con thả vào đó một chiếc lá khô bé nhỏ cũng đã làm bén lên ngọn lửa. Cha mẹ cáu giận con đôi khi không phải vì con mắc quá nhiều lỗi hoặc lỗi nghiêm trọng.

Nhận diện lò than di động bằng cách nào?

Thật dễ thấy lò than trong chính mình hoặc những người xung quanh. Một giọng nói từ đầu điện thoại bên kia tăng âm lượng, nóng nảy, lò than chúng ta lập tức được kích hoạt, phát hoả để áp đảo hoặc dập tắt lò than bên kia. Những gì chúng ta nhận được và nói ra, phản chiếu những điều hiện diện bên trong.

Khi ai đó nói với chúng ta vài câu khó nghe, hay chỉ nói lớn tiếng hơn bình thường một chút thì cơn nóng được kích hoạt hừng hực trong người. Ngay lập tức, chúng ta lớn tiếng, lên giọng, cáu giận với người đó, trút thẳng cơn giận lên bất cứ ai đang ở gần hay đồ vật mà chúng ta nhìn thấy hoặc nắm giữ. Những chiếc điện thoại vô tội bị

Dạy con bên tách trà

ném vỡ cũng từ những người mang lò than di động trong những hoàn cảnh tương tự.

Lò than di động hình thành thế nào?

Lò than ấy được hình thành, hun đúc từ những điều nhỏ nhất trong cuộc sống hàng ngày. Sự tích tụ cộng dồn từ ngày này qua ngày khác, năm này qua tháng nọ như là:

Lời nói không vừa lòng nhau.

Thái độ gây ức chế, hành động hoặc không hành động gây đau khổ.

Cảm xúc tiêu cực như bức bối, khó chịu.

Âm ức được hun đúc từng phút giây trong cuộc sống.

Môi trường sống luôn đầy những âm thanh la mắng, hành động làm tổn thương nhau, gây căng thẳng, áp lực cho nhau.

Cuộc sống bận rộn quá mức khiến cha mẹ không chăm sóc bản thân đủ đầy trong thời gian dài, liên tục...

Tất cả những điều này là chất đốt của lò than.

Dạy con bên tách trà

Chẳng có cơn bão nào nổi lên trong một đêm. Chẳng có thói quen nào hình thành sau một ngày luyện tập. Lò than di động được hình thành từ những điều không vừa ý rất nhỏ và là hiện thân từ gốc tâm nóng nảy.

Giận nhiều thành quen. Khi cha mẹ có sẵn một lò than nóng giận, bức tức, bức bối trong người thì chỉ cần con chạm nhẹ vào lò than ấy là đã kích hoạt một cơn giận phùng phùng. Nhiều khi con trẻ bị cha mẹ nổi trận lôi đình oan mà không hiểu lý do vì sao. Cha mẹ giận con trong vô thức. Cơn giận đến với cha mẹ tự nhiên như hơi thở. Giận nhiều thành quen với cả cha mẹ lẫn con cái. Cha mẹ cho mình cái quyền được nổi nóng với con. Con chấp nhận điều đó vì thấy nó diễn ra như là một điều tất yếu.

Lò than sinh ra lò than. Con sẽ sợ cha mẹ nổi giận mà không dám đến gần, không dám đón nhận tình yêu thương của cha mẹ. Con không dám chủ động làm điều gì vì sợ chọc giận cha mẹ. Cơn giận của cha mẹ khiến con đè nén cảm xúc của mình và chịu trận. Điều này dần khiến tâm hồn con bị chai sạn, cảm xúc của con bị ức chế. Hệ quả tất yếu là con cũng nhen nhóm một lò than bé con trong lòng. Chỉ trong nay mai con sẽ trả lại những cơn nóng giận đó cho cha mẹ. Đó là quy tắc lực tác động trở lại của quả lắc. Lúc ấy cha mẹ hẳn

học la mắng con và tự hỏi con mình học thói nóng nảy này ở đâu?

Những cơn giận là cội nguồn mất kết nối cha mẹ - con. Cũng có những đứa trẻ im lặng, chẳng phản kháng gì về cơn giận của cha mẹ nhưng các con tìm cách lẩn tránh cha mẹ. Những cô con gái trong câu chuyện trên đây đã nghe lời mẹ không đến chỗ mẹ cấm nhưng đã di chuyển sang một chỗ khác khuất tầm nhìn của mẹ. Đó cũng có thể là hành động manh nha một mầm mống phản kháng cơn giận của mẹ. Cứ như thế, mầm mống ấy được nuôi lớn dần bằng các cơn giận vô cớ của cha mẹ về sau. Khi mầm mống ấy nảy nở thành một cây đại thụ về sự lạnh lùng, thờ ơ xa cách, cha mẹ mới kịp nhận ra mình đã mất kết nối với con tự lúc nào.

Đòn roi, la mắng có thực sự là cách giáo dục tốt? Khi cơn giận nổi lên, cha mẹ sẽ dùng đòn roi, la mắng để dạy con. Sự thật nghiệt ngã của đòn roi, la mắng là không có tác dụng giáo dục mà còn khiến trẻ khó bảo hơn, làm tổn thương tâm hồn con trẻ trong suốt cuộc đời. Đòn roi, la mắng chỉ khiến con khiếp sợ. Con nghe lời chỉ vì quá sợ. Những trận đòn roi, la mắng sẽ gieo nỗi sợ hãi. Sợ hãi có sức mạnh công phá không khí tin tưởng, ấm cúng trong gia đình. Cha mẹ gieo sợ hãi cho con sẽ gặt vụ mùa không trung thực. Con cái sẽ

nói những lời cha mẹ muốn chứ không nói điều chúng muốn. Tuyệt nhiên, không bao giờ phản ánh đúng cảm xúc trung thực của con.

Dừng lại để quán chiếu bản thân. Cha mẹ đôi lúc phải dừng lại quan sát cơn giận của mình, quan sát tâm mình. Dành chút thời gian để hiểu bản thân, biết mình có tâm nóng nảy để học cách điều hoà sự nóng nảy đó. Khi cơn giận khởi lên biết kìm lại để không giận con, la mắng con, thậm chí đánh con vô cớ. Câu thần chú dành tặng cha mẹ mang lò than di động là “dừng lại”. Đó là bước khởi đầu đối diện với tính nóng nảy. Khi nhận diện được sự nóng nảy sẵn có trong mình mới tìm được những cách để “hạ hỏa”.

Cần thời gian đủ lâu để hạ hỏa lò than. Đa số những cách giảm sự nóng nảy cũng cần phải thực hành lâu dài, đều đặn và chuyên tâm. Sự nóng nảy được dẹt nên bằng vô vàn sợi tơ bất như ý, căng thẳng, dồn nén trong một quãng thời gian dài. Thời gian hình thành sự nóng nảy trong tâm cha mẹ đôi khi bằng tuổi đời của cha mẹ. Vậy nên mọi phương cách để loại trừ sự nóng nảy cần không ít thời gian và công sức.

Giải nén cuộc sống. Điều cốt lõi nhất trong việc giảm căng thẳng là cha mẹ chủ động giải nén cuộc sống của mình. Mỗi người sẽ có một

phần nhất định bị nén trong cuộc sống. Công việc, nuôi dạy con, quan hệ với chồng/vợ, quan hệ gia đình, sức khỏe, hình thể, vóc dáng, gen nóng nảy từ những thế hệ trước...đều có thể là những “phần nén” của bất cứ ai. Chỉ có bản thân mới nhận ra mình đang gặp “phần nén” nào và tập trung vào giải nén phần đó. Nếu cùng lúc có nhiều “phần nén” sẽ giải quyết từng phần mà bản thân thấy phù hợp.

Giải nén cuộc sống bằng cách nào? Câu trả lời tùy vào từng người một. Có người thực hiện những hoạt động tĩnh tâm sẽ giải nén rất tốt. Có người thực hiện những hoạt động sôi nổi mới giúp họ giải toả căng thẳng được. Vậy nên không có công thức chung hay phương thuốc chung cho tất cả mọi người. Khi cha mẹ quyết tâm thực hiện hành trình “giải nóng”, cha mẹ sẽ nhận được cách thức phù hợp với mình nhất.

Đừng quên bảo bồi nhần nút hỗ trợ. Khi bản thân quá tải, đừng tự gồng sức gồng gánh. Khi quá khó khăn cứ trải lòng với những người yêu thương, người thân để được hiểu, được xoa dịu cảm xúc và được hỗ trợ. Dừng lại và phát tín hiệu S.O.S để nhận được sự giúp đỡ. Người có thể hỗ trợ là bất cứ ai mà cha mẹ thấy phù hợp. Các con có thể là những người hỗ trợ đắc lực đấy!

Học cách cân bằng bản thân. Cha mẹ thiếu cân bằng bản thân trong cuộc sống là nguyên nhân nội tại hình thành nên lò than di động. Vì vậy, cha mẹ cần hiểu được nhu cầu của bản thân để đáp ứng đầy đủ nhu cầu của chính mình. Sự thiếu hụt của bản thân dẫn đến những ức chế, chịu đựng và căng thẳng. Lấp đầy các nhu cầu của bản thân để cân bằng trong cuộc sống.

Hít thở sâu và dừng lại! Có một cách nhanh nhất, đơn giản và rất hiệu quả với tất cả mọi người kiểm soát cơn giận là hít thở sâu và dừng lại. Chỉ cần cha mẹ thái độ cơn giận ra bằng đường thở và nhấn nút dừng đúng lúc, đủ lâu thì cơn giận sẽ được chặn đứng. Trong khoảng thời gian đó, cơn giận bị cắt mất nguồn dinh dưỡng nuôi dưỡng sẽ không lấn lướt thêm được. Thời gian vàng đó đủ để cha mẹ không vung tay, lời lẽ hoặc suy nghĩ tiêu cực, nóng nảy để cơn giận lãnh đạo cha mẹ. Chỉ cần dừng lại cơn nóng giận, cha mẹ đã cứu được bao tâm hồn trẻ thơ không bị rách nát, trơ lỳ.

Tưới tắm bình an cho tâm hồn con. Khi cha mẹ không mang theo lò than di động là cha mẹ đã góp phần làm cho tuổi thơ con bớt bức bối, dồn nén. Cha mẹ không nổi nóng sẽ giúp con có môi trường giáo dục bình an. Khi con được tưới tắm nguồn năng lượng bình an từ cha mẹ, con sẽ được lớn lên với đầy đủ nguồn cảm xúc tình khôi

Dạy con bên tách trà

của một đứa trẻ. Các con xứng đáng có được điều đó.

Lỡ quen la mắng, phải làm sao? Khi cha mẹ lỡ quen la mắng, roi vọt thì tự cam kết với bản thân là không dùng roi vọt, la mắng với con. Thực hành cam kết này mỗi ngày để cài đặt tiềm thức. Thực hành không la mắng, roi vọt cùng với phương thức nhấn nút “dừng” để đạt hiệu quả cao hơn. Roi vọt có thể gây tổn thương cho con cả về thể chất lẫn tinh thần. Khi con giận khởi lên, cha mẹ áp dụng công thức ba không: không nghĩ, không nói, không hành động.

Người phụ nữ ở trên, giá như đã dừng lại ngay khi cơn nóng khởi lên, gọi con lại nói đôi lời ôn tồn để con hiểu hoặc giải thích cho con điều gì đó khiến chị không hài lòng. Như vậy con chị chắc chắn có một kỷ ức tuyệt vời khi đón cha và kỷ ức đẹp trong tiềm thức tại sân bay. Khi người cha xuống sân bay hẳn là cả nhà đã có một buổi tối tràn đầy hạnh phúc, ấm êm từ bên trong đến bên ngoài.

Đôi lời gửi đến cha mẹ:

Tâm trạng tồi tệ là của cha mẹ.

Lò than di động là của cha mẹ.

Dạy con bên tách trà

Cha mẹ la mắng con điều gì thì chính cha mẹ đang thiếu điều đó.

Thật không công bằng khi các con trở thành chỗ xả nhiệt của cha mẹ.

Dù con có mắc lỗi gì đi chăng nữa, trước khi cha mẹ la mắng, đánh con hãy dừng lại ít giây, hít thở sâu ít nhịp, lấy lại sự bình tĩnh và dừng lại bất cứ điều gì có thể làm tổn thương con vì cảm xúc của chính mình.

Chẳng có cơn bão nào nổi lên trong một đêm. Chẳng có thói quen nào hình thành sau một ngày luyện tập. Lò than di động được hình thành từ những điều không vừa ý rất nhỏ và là hiện thân từ gốc tâm nóng nảy.

“Con nhà người ta...”

Khi cô giáo con nói rằng Andy là một thiên tài, nghĩa là cậu ta giỏi hơn con trong việc học bằng cách đọc còn con giỏi hơn trong việc học cách làm.

Robert Kiyosaki & Sharon. L. Lechter

Chào bạn! Sáng nay bạn đã gặp ai? Bạn có “gặp” con của bạn? Bạn có đang chờ gặp **“Con nhà người ta”**?

Chị Hà bắt đầu câu chuyện...

- Thăng H. con bà T. kể bên mới được giải nhất môn toán cấp tỉnh. Cái thằng thật ngoan. Nhà nghèo, cha mẹ chẳng có tiền cho đi học thêm học nếm gì cả. Vậy mà vẫn chăm chỉ học hành thành tài. Đã vậy lại còn biết làm bao nhiêu việc. Nó biết nấu cơm, dọn dẹp nhà cửa sạch sẽ từ trong nhà ra ngoài ngõ, biết chăm sóc cha nằm liệt giường cho mẹ đi chợ bán buôn. Đi học về còn phụ mẹ làm hàng để đi chợ bán lấy lời.

- Nhìn con nhà người ta mà ham. Để con được thế thì đẻ mười đứa cũng muốn đẻ thêm. Con nhà mình thì...

- Đấy! Đến giờ này trưa trầy trưa trật còn ngủ chưa chịu dậy. Ăn cơm còn ông ẹo, chê lên chê xuống. Mẹ nấu cho ăn còn kén cá chọn canh. Việc nhà chẳng biết làm gì. Cha mẹ đã cố gắng làm hết việc nhà để con có thời gian học hành. Vậy mà, cứ ngồi vào bàn học là ngáp ngáp ngáp dài, hết đau bụng lại mỏi lưng, hết uống nước lại đi vệ sinh... Mẹ hỏi chuyện bài vở thì cứ trốn như chạch, lảng tránh chuyện này sang chuyện khác. Mẹ quan tâm hỏi han chuyện học hành thì lại cáu với mẹ.

Chị lớn giọng hơn, cố tình để cho con nghe thấy:

- Đi theo thằng H. xách dép cho nó mà học lấy vài thứ tốt đẹp cho khôn ra. Ăn với học như vậy thì chỉ phí cơm cha mẹ.

Gần như ngày nào chị Hà cũng nói mấy câu như vậy. Con trai chị cứ nghe mẹ bắt đầu nói đến thằng H. là nó nản. Nó chỉ ước mình điếc đi hoặc là biến mất để khỏi nghe bài ca con cá cũ mèm đó. Hôm nay đáng lẽ nó đã dậy rồi nhưng nghe mẹ nói “Thằng H. ...” là nó trùm chần lại, ở luôn trong phòng. Nó nản đến mức không muốn sang nhà thằng H chơi. Đôi khi nó thấy thằng H. một mình khệ nệ, vật lộn cho bố nó lên xuống xe lăn mà không muốn sang giúp một tay.

Nó sợ cảm giác mẹ nó lại bắt đầu câu chuyện “thằng H...”. Mẹ lại bảo nó gửi hơi thằng H. mãi mà chẳng học nó được tý nào cho khôn lên. Nghĩ đến đó thôi, nó đã cảm thấy rùng mình.

Cái rùng mình của cậu bé khiến cho người làm cha mẹ phải suy ngẫm.

Cha mẹ luôn hài lòng với con nhà người ta.

Bởi vì con nhà người ta cho cha mẹ thấy phần tốt đẹp nhất mà cha mẹ muốn. Cha mẹ không được nhìn thấy phần tảng băng chìm là những mặt chưa vừa ý của con nhà người ta. Trên đời này không có điều gì hoàn hảo đến mức không có khiếm khuyết. Cha mẹ H. đôi khi cũng nhặt ra những điểm họ không hài lòng về H..

Khen con nhà người ta là muốn lấp đầy mong cầu của cha mẹ. Liệu cha mẹ luôn khen và hài lòng về con nhà người ta thì có phải là yêu con nhà người ta hơn con nhà mình? Chắc chắn là không! Ngược lại, vì yêu con mình quá đỗi mà hài lòng con nhà người ta thôi! Cha mẹ xem con nhà người ta là hình mẫu bằng da, bằng thịt được dựng lên từ kỳ vọng, mong cầu quá nhiều trong sâu thẳm của cha mẹ. Trong lòng cha mẹ có hình ảnh một đứa con ngoan ngoãn, tài giỏi, hiếu thảo, khỏe mạnh... đạt điểm mười chất lượng. Mỗi con nhà người ta lọt vào mắt xanh của cha mẹ đứa

điểm này, đưa điểm khác. Cộng dồn hết điểm tốt các con nhà người ta thì đạt được đưa con điểm mười theo mong ước của cha mẹ.

Con nhà người ta phản chiếu phần thiếu trong cha mẹ. Bên trong cha mẹ chưa bình an, chưa là nơi cội nguồn bình yên để tự giải quyết mọi vấn đề nên hướng ra bên ngoài. Sự tìm kiếm bên ngoài giúp xoa dịu những lỗ hổng trong nội tại của cha mẹ. Cha mẹ vẫn chưa hài lòng với phiên bản của chính mình nên đang hướng ra ngoài để tìm kiếm những điều tốt đẹp từ con, ở nhiều đứa con nhà người ta.

Cha mẹ chưa tìm về được với chính bản thể của mình. Chưa đủ yêu thương bản thân mình tận sâu gốc rễ bên trong nên cha mẹ chưa thấu hiểu và chấp nhận những giá trị của con. Cha mẹ vẫn giữ một chuẩn mực theo góc nhìn của mình và nhìn thấy con lệch “chuẩn”. Trong khi đó, con đang là phiên bản đúng “chuẩn” dưới góc nhìn của con hay như con vốn là.

Điều gì sẽ diễn ra với con chị Hà? Mối quan hệ giữa chị Hà và con sẽ đi theo hướng nào?

Con sẽ không còn xem cha mẹ là người đáng tin cậy để chia sẻ mọi điều trong cuộc sống. Con sẽ tìm cách lẩn tránh cha mẹ để không bị sơ suất thể hiện điều gì đó khiến cha mẹ bắt đầu chủ đề

Dạy con bên tách trà

con nhà người ta. Theo thời gian, cha mẹ và con ít trò chuyện, tương tác với nhau. Việc kết nối với con được hình thành từ quan hệ máu thịt tự nhiên và thấu hiểu. Để thấu hiểu con, cha mẹ - con cần yêu thương và tương tác lẫn nhau. Chỉ cần ngắt tương tác, trò chuyện với con vài ngày thôi thì có thể dẫn đến sự cách xa và mất kết nối với con trong tương lai.

Khi bị so sánh, con sẽ cảm thấy mình là một người không có giá trị gì. Con có thể chẳng bận tâm người khác không ghi nhận giá trị của con nhưng con thực sự tổn thương khi không được cha mẹ ghi nhận. Con sẽ trở nên tự ti và xấu hổ về chính bản thân mình.

Việc cha mẹ so sánh con trước mặt người khác, đặc biệt bạn bè cùng trang lứa sẽ khiến cho con cảm thấy rất “mất mặt”. Chẳng ai muốn mình trở thành một phiên bản méo mó, xấu xí trong mắt người khác. Điều đó càng tồi tệ trong mắt bạn bè.

Khi cha mẹ so sánh con với người khác sẽ dùng những ngôn từ khó nghe, tiêu cực để nói về con mình. Ngôn từ không đơn thuần là những từ ngữ được đánh vần, phát âm và viết ra. Ngôn từ chứa đựng nội dung và năng lượng trong đó. Khi ngôn từ mô tả những điều tiêu cực, thói hư, tật xấu thì sẽ đem đến năng lượng đó cho người nghe và

người nói. Nếu con luôn được nghe những điều này, không sớm thì muộn, con cũng sẽ bị ảnh hưởng và trở thành người như những gì ngôn từ đang diễn tả.

Lối thoát nào khỏi cái bẫy con nhà người ta?

Tập trung vào thế mạnh ưu điểm của con. Khi con chưa được như con nhà người ta, cha mẹ đừng phàn nàn, bêu riếu điểm yếu con. Thay vì so sánh con nhà người ta, cha mẹ nên tìm hiểu cha mẹ nhà người ta có bí quyết gì mà con thành phiên bản đẹp như thế! Thay vì chỉ nhắm vào những điểm mà con không bằng con nhà người ta, cha mẹ tập trung vào những điều tốt đẹp và tích cực về con. Điều gì được tập trung, vui bởi, điều đó sẽ phát triển mạnh mẽ.

Cha mẹ sẵn lòng buông bỏ những thứ mình muốn ở con. Cha mẹ mong cầu ở con nhiều quá mà không nhìn vào thực tế. Con có những khả năng riêng và cũng có những điểm mù, điểm hạn chế của mình. Cho con cơ hội phát huy điểm mạnh và hạn chế tập trung vào điểm mù của con. Có sao phải bắt con cá leo cây rồi nhìn sang con khỉ của nhà hàng xóm và nói rằng con khỉ leo cây giỏi hơn con cá?

Cha mẹ ngừng tự so sánh mình với người khác. Khi cha mẹ còn tư duy so sánh bản thân với

người khác sẽ không tránh khỏi việc so sánh con với con nhà người ta. Dù là cha mẹ hay con thì chỉ cần trở thành phiên bản tốt nhất của mình là đủ. Tôi của ngày hôm nay tốt hơn tôi của ngày hôm qua. Tôi trong giây phút hiện tại là phiên bản tuyệt vời nhất.

Buông nỗi lo người khác phán xét về mình, về con. Người khác nghĩ gì, nói gì về mình, về con của mình thì đó là việc của họ. Chúng ta không thể ngăn cản họ nghĩ gì và nói gì nhưng chúng ta có quyền lựa chọn bỏ nỗi lo đó xuống hoặc để gió cuốn đi. Những việc gì mình không quản được, không làm được thì cứ để nó tự đi theo cách nó tự đến. Không để những nỗi lo đó chen vào cuộc sống của mình, bóp méo giá trị của con, ngắt sợi dây kết nối với con.

Con của chị Hà vẫn thầm mong ước một ngày nào đó mẹ không còn đưa hình ảnh T. làm lu mờ vai nam chính là con trong cuốn phim cuộc đời của con. Con chắc chắn sẽ diễn tốt nhất vai chính của mình khi được cha mẹ dành đất diễn và luôn ủng hộ.

Cớ sao phải bắt con cá leo cây rồi nhìn sang con khỉ của nhà hàng xóm và nói rằng con khỉ leo cây giỏi hơn con cá?

Nhãn hiệu độc quyền cho con

Nhiều điều mà ta nghĩ về bản thân khi đã trưởng thành đến từ những nhãn dán ta được phát cho khi còn là trẻ em - lười biếng, nhạy cảm, ích kỷ, ngu xuẩn, thông minh.

Jessica Joelle Alexander & Ben Dissing
Sandahl

Chào bạn! Ngày mới của bạn hôm nay bắt đầu thế nào? Cảm xúc của bạn khi ai đó dán cho mình một cái mác mà mình không ưa sẽ ra sao? Hôm nay chúng mình cùng trò chuyện về chủ đề: “**nhãn hiệu độc quyền cho con**”.

Mẹ dẫn Bo sang nhà cô giáo để nhờ dạy kèm.
Mẹ kể:

- Bo sinh ra thiếu tháng. Lúc được sinh ra, Bo bé như con chuột. Bác sĩ đưa Bo đi ấp trong lồng kính đến hai tuần mới trả về cho mẹ.

Mẹ thương Bo nên đã cố gắng chăm sóc thật tốt để tăng cân. Bây giờ cơ thể của Bo đã phát triển chạm ngưỡng béo phì.

Mẹ còn rào trước:

Dạy con bên tách trà

- Cô giáo ạ, cháu sinh thiếu tháng nên rất chậm....

Người mẹ đã vẽ trong đầu cô giáo một hình ảnh cậu Bo to khỏe nhưng học hành chậm chạp, học kém, hay quên. Ấn tượng đầu tiên cô giáo đối với Bo là thế. Điều này gợi ra trong đầu cô giáo hai phương án dạy Bo. Phương án một là chấp nhận Bo như chính mẹ đã nói và dạy Bo theo cách chậm chước. Phương án hai là gỡ bỏ những nhãn mác mà mẹ đã gán cho Bo để Bo được thoát xác trở thành phiên bản của chính mình.

Những ngày đầu đến lớp Bo cũng tự nói với cô giáo rằng:

- Con học chậm lắm cô ạ. Con không thông minh. Chị Hai con học giỏi lắm.

Bo nói đúng như những gì mẹ đã nói về Bo cho cô giáo nghe vào ngày đầu tiên gặp gỡ. Những từ ngữ mẹ mô tả Bo đã dán chặt trong tiềm thức của Bo. Bo tin mình là người như mẹ đã nói.

Bo đi học và không tập trung vào bài học. Trong giờ học Bo nghĩ ngợi đủ thứ, không lắng nghe cô giảng bài. Chân tay Bo luôn ngo ngoáy trong suốt buổi học. Bo nói chuyện với các bạn ngồi học xung quanh mình. Bo không tự tin phát

Dạy con bên tách trà

biểu trước lớp vì sợ mình không thông minh, sợ nói sai các bạn chê cười.

Cuối cùng thì Bo đi học mà không hiểu bài. Mỗi lần Bo không làm được bài tập, kiến thức bị hỏng thì Bo lại nói rằng tại con sinh thiếu tháng, tại con chậm chạp. Mẹ cũng thương Bo như thế nên chấp nhận Bo không tập trung, không hiểu bài, học kém.

Ở trong nhà, Bo luôn được xem là cậu bé chậm chạp trí não nên cả nhà ưu ái, yêu chiều và ít khi giao cho Bo những việc gì khó hay vất vả. Dần dần trong đầu Bo tràn ngập những câu như “con không làm được”, “con không thể”, “con không biết”, “ba/mẹ/anh/chị/em làm giúp đi”... Bo vốn là một cậu bé dễ thương nên khi Bo nói như thế với giọng điệu và thái độ rất chân thành thì mọi người đều sẵn lòng giúp đỡ.

Nhãn mác được hình thành từ những điều xảy ra trong quá khứ. Cha mẹ đã tự thiết kế một cái nhãn hiệu độc quyền cho Bo từ một điều của quá khứ đã trôi qua rất lâu. Nhãn độc quyền ấy xuất phát từ niềm tin giới hạn của cha mẹ là những đứa trẻ sinh thiếu tháng thì trí tuệ sẽ chậm phát triển. Đứa trẻ sinh thiếu tháng là một đứa trẻ cần được nuôi nấng và ưu tiên đặc biệt để bù đắp. Cha

mẹ tự cho đó là sự khiếm khuyết của con cần phải được ưu tiên.

Nhãn mác thể hiện ý chí chủ quan của cha mẹ. Những nhãn hiệu con mang trên mình đều xuất phát từ những lo lắng, bất an của cha mẹ. Nó phản ánh đúng sự kỳ vọng của cha mẹ lên con và hình ảnh của con trong mắt cha mẹ. Nhãn mác hoàn toàn không phải là những gì con muốn hay chính bản thân con như thế.

Nhãn mác khiến con trở thành người như nhãn mác. Bo lớn lên trong môi trường đã định vị sẵn một hình mẫu: Bo không làm được việc gì tốt, Bo chỉ làm được những việc đơn giản không cần vận động trí óc mấy, Bo quên trước, quên sau... Và Bo thành một người như thế thật.

Bo đến nhà cô giáo học rất phấn khởi nhưng khi ngồi vào bàn mới nhớ ra là không mang sách vở gì hết. Cô hỏi ở trên lớp con học đến bài nào rồi, Bo lật giở gần hết cuốn sách vài lượt mới tìm được bài học ở lớp ngày hôm qua. Cô cho Bo đọc bài hôm trước đã học, Bo nhìn chữ lạ như lần đầu nhìn thấy. Cô cho Bo nghe lại bài học và hỏi con cảm thấy thế nào? Bo gật đầu nói là bài này con học rồi mà con quên rồi cô ạ. Bo xem việc quên bài là một điều hiển nhiên và chấp nhận bản thân mình như thế.

Mọi thứ không đơn giản và bình yên như những gì đang diễn ra. Bo và gia đình, thầy cô giáo đang nuông chiều Bo và cùng nhau xây dựng Bo với một hình ảnh đã được định khung sẵn. Bo được thả mình trong cái khung ấy và không bao giờ có ý niệm vượt ra ngoài cái khung hạn hẹp mà mọi người mỗi ngày lại càng bồi đắp thêm cho chắc chắn. Bo thì ngày càng chứng tỏ cho mọi người thấy rằng mọi người đang đúng. Đúng đến từng milimet, chuẩn đến từng pixel.

Thực tế thì có một con người khác dưới nhãn mắt. Cô giáo không nghĩ Bo là một cậu bé được mẹ đặt trong “cũi” mang đến nhà cô giáo như ngày đầu tiên. Cô quan sát Bo và phát hiện ra bao điều thú vị về Bo. Đó là một chàng trai mạnh mẽ, hào hiệp, giàu cảm xúc, thích thể hiện bản thân, sẵn lòng giúp đỡ người khác, không ngại khó khăn...

Xé nhãn cho con. Cô giáo quyết định dạy Bo trở thành phiên bản thật của chính mình. Thực ra, cô không dạy điều cả, cô chỉ gợi ý bài tập, bài học và đồng hành cùng Bo. Cô không ép Bo phải học cụ thể bài học nào cả. Bo được chọn bài học mình thích. Cô chỉ hướng dẫn Bo cách học. Bo tự học, tự hiểu, tự giảng bài cho cô. Cô còn nhờ Bo tổ chức lớp học, chuẩn bị bàn ghế, sắp xếp chỗ ngồi cho các em trong lớp. Cô nhờ Bo tất cả mọi việc

trong lớp học với câu nói “con sẵn lòng chứ!”. Câu nói đó như một câu thần chú kích hoạt mọi nơ ron thần kinh não bộ trong Bo.

Sử dụng sức mạnh ngôn từ. Suốt các buổi học Bo không được nghe bất cứ từ khoá nào như “chậm hiểu”, “học không vào”, “con không thể”, “con chỉ làm được như thế”, “con không biết”. Theo thời gian, Bo quên mất những từ ngữ đó trong đầu.

Những từ ngữ mà Bo được nghe nhiều là “chàng trai”, “sẵn lòng”, “hào phóng”, “nghĩa hiệp”, “yêu thương”, “giúp đỡ các em”, “hỗ trợ cô”, “con làm được”, “cô tin con”, “hôm nay tốt hơn hôm qua”... Bo thích thú nghe những từ mới này.

Nương theo dòng chảy. Bo luôn đến nhà cô sớm hơn giờ học. Giờ học ở lớp không bị giới hạn một giờ đồng hồ mà tùy thuộc vào bài học và Bo tự quyết định. Cô giáo chỉ nói Bo tự chọn bài học, khi nào xong thì được nghỉ. Hôm nào Bo quên ngủ trưa, vào lớp mắt hơi díp thì cô cho chơi và cho Bo thời gian tự giải quyết cơn buồn ngủ của mình. Có hôm Bo còn đề nghị cô chơi cùng Bo thay vì học.

Tự nhận lỗi và sửa sai. Những lúc Bo làm sai hay không thuộc bài, cô lại cho Bo cơ hội tự

nhận ra mình sai ở chỗ nào. Cô không đặt lỗi vào tai Bo. Cô cũng không tìm cách để cho Bo hết sai. Cô bảo đó là việc của Bo. Việc của cô là ngồi đó để hỏi, lắng nghe và giúp đỡ khi Bo cần. Vậy nên Bo luôn phải tự sửa lỗi của bản thân. Mỗi lần làm gì đó sai, Bo lại tự nhận ra và tự sửa. Bo nhận ra việc sửa sai hoá ra không khó và căng thẳng và đáng sợ như trước đây. Việc tự sửa lỗi cũng giúp Bo nhớ được bài học của mình dễ hơn và lâu hơn.

Mỗi ngày một bước chân hoàn thiện. Mỗi lúc học xong bài cô đều hỏi Bo có hài lòng với bài học ngày hôm nay không? Ngày nào chưa hài lòng cô sẽ có thêm vài câu hỏi cho Bo trả lời. Sau đó Bo tự hoàn thiện bài học của mình cho vừa ý bản thân. Ngày nào mẹ cũng phải ngồi chờ để đón Bo về. Bước ra khỏi nhà cô, Bo luôn hăng hái, thích thú và không bao giờ quên đóng cửa, cài chốt cẩn thận. Bo nói, ngày đầu tiên đi học cô đã “nhờ” Bo: lúc về nhớ đóng cổng để cô ở trong nhà yên tâm. Cô “nhờ” thì Bo không được quên rồi!

Phá vỡ định khung bằng ngôn từ không giới hạn. Những từ khoá mới đã thực sự biến Bo thành một cậu bé khác hẳn. Bo đã thoát ra khỏi những từ ngữ cũ kỹ định khung và giới hạn. Bo được đưa vào một thế giới ngôn từ tự do, bình đẳng, yêu thương và rộng mở. Bo không còn cảm thấy

thua chị Hai thật xa nữa. Bo cũng đã mạnh dạn lần đầu tiên giơ cánh tay của mình đọc bài trước lớp.

Những từ ngữ mang màu sắc tích cực mới được rót vào tai Bo thường xuyên. Nó kích hoạt trí não, khiến Bo yêu thích và được khích lệ. Những từ ngữ ấy như cái bệ đỡ khiến Bo yên tâm rằng Bo chắc chắn làm được và làm tốt. Trong lòng Bo luôn có cảm xúc hăng hái làm việc, sẵn sàng giúp đỡ, háo hức học thêm những điều mới. Bo thích mình trở thành một con người như thế!

Viết lại mô tả về bản thân. Cô giáo đã giúp Bo viết lại những mô tả về bản thân. Một Bo hoàn toàn khác với phiên bản bao nhiêu năm qua Bo trở thành. Giờ đây khi ai đó nói Bo mô tả về bản thân mình, Bo không còn nhớ đến cậu Bo rụt rè, sợ sệt, chậm hiểu... ngoan ngoãn nằm trong cái kén thua kém em ái ấy nữa.

Cậu bé Bo hôm đến nhà cô ngày đầu tiên đã ở lại lớp rồi. Cậu bé Bo cũ kỹ ấy ở trong không gian, thời gian hạn hẹp của quá khứ. Bo của ngày hôm nay đã được biết đến những đức tính tốt đẹp, những khả năng vượt trội của bản thân. Bo hiện tại vẫn hay quên bài học, vẫn học rất lâu một bài học mới hiểu nhưng đó chỉ là một vài thứ khác và rất nhỏ thôi! Đó không phải là bản chất và

Dạy con bên tách trà

yếu tố cốt lõi có thể quyết định hình ảnh, con người, cuộc đời của Bo.

1. Ngôn từ có thể đóng khung, định hình, dán mác khiến con tin vào điều đó và trở thành phiên bản đã được định vị.

2. Sự dán nhãn khiến con trở thành thương hiệu độc quyền của chính mình nhưng theo cách cha mẹ và người khác nghĩ.

3. Dùng ngôn từ để gỡ bỏ những định hình mà ngôn từ đã tạo nên. Ngôn từ tích cực tạo ra tư duy tích cực. Tư duy tích cực tạo ra cuộc sống tích cực.

4. Cho con được quyền tự nhận ra lỗi và sửa lỗi của mình theo cách của con.

5. Viết lại mô tả về con theo cách phù hợp, tích cực nhất với con.

Oằn lưng gánh những ước mơ

Giấc mơ không thành hiện thực trừ khi bạn hành động.

John C. Maxwell

Chào bạn! Chúc bạn một ngày như ý! Ước mơ của bạn là gì? Hôm nay chúng mình cùng “uống tách trà”: **Oằn lưng gánh những ước mơ** nhé!

Anh Hùng luôn kể câu chuyện “Ngày xưa mà như bây giờ thì anh sẽ...”. Nhà anh Hùng nghèo nên anh không thể đi học đại học được. Cha mẹ đã đặt cho anh cái nhiệm vụ là hết học cấp ba thì đi làm phụ cha mẹ nuôi ba em. Anh là con đầu, nhiệm vụ đây là của anh. Anh hiểu và chấp nhận điều đó bởi vì đó gần như là truyền thống trong gia đình. Con đầu luôn chịu thiệt thòi để chăm lo cha các em nhỏ hơn. Điều đó trở thành sự thật, khi anh học chưa hết cấp ba thì bố anh qua đời đột ngột vì tai nạn lao động.

Cắt sách vở anh đi làm kiếm tiền phụ mẹ nuôi em và anh cắt luôn ước mơ trở thành một thầy giáo tiếng Anh. Anh ước mơ được nói thứ ngôn ngữ lạ lẫm ấy như tiếng mẹ đẻ của mình, được đọc biết bao nhiêu sách báo, tài liệu nước ngoài mà không cần chờ bản dịch tiếng Việt. Anh ước mơ những đứa trẻ ở quê anh được học tiếng Anh để có

Dạy con bên tách trà

thể đi ra thế giới. Bản thân anh cũng ước mơ về một cuộc sống ở xứ người - nơi nói thứ ngôn ngữ hay ho kia. Anh sẽ ở đó, nói thứ ngôn ngữ của người ta như họ, sống cuộc đời giống họ, hưởng bầu không khí, môi trường sống giống họ.

Anh tự nói rằng, đời anh coi như bỏ. Con anh thì khác. Anh sẽ làm mọi cách, bằng mọi giá để con anh có thể nói tiếng Anh như người bản xứ. Con anh sẽ đi nước ngoài định cư và sống cuộc đời đầy hứa hẹn ở bên kia địa cầu.

Con trai anh ba tuổi, anh nghe người ta nói đây là thời gian vàng để cho con học ngoại ngữ. Anh cài những chương trình ti vi nói tiếng Anh để con anh học ngoại ngữ theo cách tắm ngôn ngữ. Anh cấm mọi người trong nhà không được mở chương trình ti vi tiếng Việt khi con ở nhà.

Con được thoải mái nghe những chương trình tiếng Anh không giới hạn thời gian. Những chương trình tiếng Anh luôn hấp dẫn trẻ nhỏ. Đứa trẻ nghe trong hứng thú và bắt đầu tập nói theo. Đứa trẻ nói một tràng dài lú lo âm điệu lên bổng xuống trầm nghe rất giống nói tiếng Anh. Mắt nó cũng chữ A, mồm chữ O, nhún vai, mặt biểu cảm như diễn viên trong phim.

Anh Hùng rất hài lòng về trình độ ngoại ngữ của con anh hơn đứt hẳn trình độ ngoại ngữ của

Dạy con bên tách trà

anh và hơn hẳn mấy đứa trẻ cùng tuổi chỉ biết e a ba tiếng Việt mà anh thích nhại là “ngong núu ngong no”. Mỗi lần đi nhậu, sau khi có tý men ngấm ngấm anh bắt đầu khoe con anh mới ba tuổi mà đã xem toàn chương trình nói tiếng Anh và biết nói theo rất điệu nghệ, giọng điệu lên bổng xuống trầm. Anh quay rất nhiều video con nói theo những tràng dài âm thanh có ngữ điệu. Anh tin đó là dấu hiệu con anh có năng lực đặc biệt về tiếng Anh.

Con chuẩn bị vào lớp một người ta chạy đôn chạy đáo cho con đi học tiếng Việt thì anh lại bình chân như vại. Kiểu gì mà con chả học được tiếng Việt. Anh làm khác người ta, tìm thầy cho con học ngoại ngữ. Người ta chỉ cho anh một thầy dạy tiếng Anh rất “thiêng”, học sinh học thầy toàn thành tài, đi định cư ở nước ngoài. Nghe đến đây là anh thấy mình gặp đúng thầy cho con rồi.

Nhà thầy cách nhà anh cả chục cây số và ngược đường trường tiểu học của con. Lớp học của thầy đã kín, chỉ có một vài giờ học rất bất tiện cho việc đưa đón con đi học nhưng anh chấp nhận điều đó để con được học thầy cho thành tài.

Vợ anh không đồng ý để con đi học giờ đó và ở xa như thế. Chị nói rằng, lớp một thì lo học tiếng

Dạy con bên tách trà

Viết cho giỏi trước, tiếng Anh thì học sau. Học ở đó, giờ đó chị không đưa đón con đi học được. Anh to tiếng với vợ: “Cô không đưa được thì tôi đưa”!

Nói là làm. Anh quyết tâm làm cho bằng được cái điều anh quả quyết với vợ. Không có điều gì có thể ngăn cản anh làm để con có thể thực hiện được ước mơ học tiếng Anh, đi ra nước ngoài định cư.

Anh đưa đón con một thời gian và bắt đầu thấy lựa chọn của anh có nhiều điều bất cập. Anh không dám than phiền với vợ vì đã lỡ cười lên lưng cộp. Anh chỉ còn bầu vùi vào cái phao là con anh “nói tiếng Anh như gió” mà thực sự anh nghe tiếng có, tiếng không.

Anh có anh bạn nói khó học giỏi, con nhà có điều kiện được học đại học, đi làm công ty đa quốc gia. Anh bạn lấy vợ sớm, con học ở trường quốc tế và bây giờ chuẩn bị đi du học nước ngoài.

Nhìn vào đứa con của bạn sắp thực hiện được ước mơ của anh khiến cho anh có thêm động lực đội mưa, đội nắng, ngược chiều gió thổi để đưa đón con đi học. Anh khổ thế nào cũng được nhưng con anh nhất định phải học giỏi tiếng Anh và định cư ở nước ngoài.

Dạy con bên tách trà

Thằng bé vào lớp một vật vã với những con chữ tiếng Việt vì vốn từ tiếng Việt quá ít, phát âm tiếng Việt không rõ. Ngày nào đi học về thằng bé cũng xác xơ hết như một cái xơ mướp. Cô giáo luôn nhắn tin cha mẹ kèm thêm cho bé, dành thời gian giúp bé phát âm tròn vành, rõ chữ, nói rõ ràng từng chữ một.

Vợ anh nhồi con học tiếng Việt. Anh nhồi con học tiếng Anh. Hai vợ chồng thi nhau ép cậu con trai học ngày học đêm. Cậu bé không có thời gian để chơi. Chữ tiếng Việt không vào. Tiếng Anh cũng đến lúc chán. Cậu bé như nằm giữa hai làn đạn bên sức ép của cha, bên hời thúc của mẹ.

Cậu trở thành một con rô bốt. Đến giờ học tiếng Việt, cậu mở sách tiếng Việt. Đến giờ học tiếng Anh cậu mở sách tiếng Anh. Sách rất quen hình ảnh buồn rầu, chán nản của cậu. Còn cậu thì hoàn toàn lạ lẫm với cả tiếng Anh lẫn tiếng Việt. Giữa tiếng Anh và tiếng Việt, cậu bé chọn làm bạn với bút vẽ và màu.

“Cây” giỏi tiếng Anh anh Hùng “trông” đã ra những trái non đầu tiên đang héo dần. Anh mất dần niềm tin vào sự lựa chọn của chính mình. Thay vì dừng lại suy nghĩ về việc học của con anh lại quay sang đổ lỗi cho vợ và con. Anh cho rằng vợ anh ép con học tiếng Việt nhiều quá nên con

không còn sức học tiếng Anh. Vì con không chịu tập trung học tiếng Anh nên học mãi vẫn không tiến bộ hơn bao nhiêu cả. Con càng lớn càng hư, không còn hăng say xem các chương trình ti vi bằng tiếng Anh để học tập thụ động nữa.

Vợ chồng anh lờ ra tiếng vào, nhẹ thì giận dỗi vài ba hôm, nặng thì tiếng chì tiếng bác vài ba ngày. Không khí gia đình dần trở nên lạnh nhạt, nặng nề. Đứa trẻ phải hứng chịu bao cơn giận vô cớ của cha mẹ. Thậm chí có lúc anh đã thẳng tay đánh con vì con không chịu học. Cậu bé dần thu mình lại, không sà vào lòng mẹ cũng chẳng quấn quýt bên cha.

Chuyển gánh ước mơ, thực ra là một tham vọng trá hình. Cha mẹ đặt ước mơ của cha mẹ và ước mơ của người khác lên vai con trên danh nghĩa là vì con. Thực chất thì đó chỉ là một tham vọng trá hình của cha mẹ. Cha mẹ không đạt được mơ ước của mình trong đời nên đành dành hết tâm huyết của mình để ép con thực hiện ước mơ của cha mẹ. Những thành công của người khác ngoài kia khiến cha mẹ ước ao nên mượn thành quả của họ đặt lên vai con. Sự chuyển gánh ước mơ này không cần biết con có đồng ý hay mong ước điều đó hay không? Nó được cha mẹ ngụy trang và lừa dối bản thân mình một cách khéo léo rằng đang giúp con có một tương lai tốt đẹp.

Đặt ước mơ của cha mẹ vào con là để xoa dịu nỗi đau thất bại của cha mẹ. Anh Hùng đang bắt con trai gánh nỗi đau không hoàn thiện ước mơ của mình. Ước mơ học tiếng Anh, định cư ở nước ngoài hiện diện trong con người anh từ mấy mươi năm qua. Theo thời gian, anh tự nuôi hy vọng rằng, ước mơ của anh sắp được thực hiện bằng cách dồn tâm, dồn ý để cho con học tiếng Anh với điều kiện tốt nhất có thể. Một nỗi đau anh không thể thừa nhận với bản thân mình mà âm thầm chuyển gánh ước mơ sang cho con.

Con có bài học cuộc đời và hành trình riêng của con. Con là một cá thể độc lập, con có ước mơ và thiết kế cuộc đời của riêng mình. Cuộc đời của con là một hành trình riêng biệt. Ước mơ của con đôi khi không liên quan gì đến ước mơ trong quá khứ của cha mẹ. Con đến cuộc đời này đơn thuần là để làm con của cha mẹ chứ không phải là người viết tiếp giấc mơ của cha mẹ. Từ ước mơ đang dở của cha mẹ, con giúp cha mẹ học bài học: cho con thực hiện trọn vẹn ước mơ của mình.

Giúp con tìm ra dữ liệu ước mơ. Con sinh ra sẽ có những “dữ liệu” nhất định để thực hiện ước mơ của mình. Việc của cha mẹ là quan sát, trò chuyện để hiểu con, giúp con nhận diện ra những “dữ liệu” quý giá này. Con sẽ tự tìm thấy ước mơ

của mình và cha mẹ giữ vai trò là người đồng hành hỗ trợ để con thực hiện tốt nhất ước mơ của con.

Đừng gieo hạt “tan vỡ ước mơ” cho đời sau.

Cuộc sống của con là do con sống chứ cha mẹ không sống giúp con giây phút nào được. Việc cha mẹ đặt ước mơ, mong cầu của mẹ cha lên vai con là tước đi quyền được mơ ước, quyền tự quyết định cuộc đời của con. Nếu con thực hiện được ước mơ của cha mẹ nhưng đó không phải là ước mơ của con thì có ngày con trả lại ước mơ cho cha mẹ và đi tìm ước mơ của riêng mình. Cha mẹ đã làm lãng phí quãng đời đẹp nhất của con để thực hiện ước mơ của cha mẹ. Ước mơ của con có khi lại dang dở do không có thời gian để thực hiện hoặc là đã qua mất những thời gian vàng để thực hiện.

Nếu điều đó lại xảy ra như nguyên bản của cha mẹ thì cha mẹ đã vô tình gieo món nợ ước mơ truyền đời. Thế hệ sau thực hiện ước mơ thế hệ trước và đặt hàng ước mơ buộc thế hệ sau phải thực hiện. Sợi dây ràng buộc này sẽ là gánh nặng cho thế hệ kế tiếp.

Cha mẹ đặt ước mơ, mong cầu của mẹ cha lên vai con là tước đi quyền được mơ ước, quyền tự quyết định cuộc đời của con.

Dạy con bên tách trà

Giữ “bàn tay” khỏe mạnh

*Cách chúng ta sống từng ngày chính là
cách chúng ta sống cả cuộc đời.*

Annie Dillard

Dạy con bên tách trà